

Pressenævnets kendelse i sag nr. 2009-6-0804

Resumé

Klager – en person – klagede over udsendelsen *Klamphuggerne på TV 2*.

Pressenævnets begrundelse og afgørelse:

Skjult kamera

Vedrørende optagelserne foretaget med skjult kamera bemærker Pressenævnet, at det som udgangspunkt er betænkeligt at bringe oplysninger indhentet med skjult kamera, uden at efterfølgende samtykke er tilvejebragt. En sådan fremgangsmåde kan kun være berettiget efter en nøje afvejning af den samfundsmæssige interesse i forhold til den enkeltes krav på beskyttelse. Såfremt der ikke er indhentet et efterfølgende samtykke til offentliggørelse af optagelserne følger det af nævnets praksis, at offentliggørelsen skal tjene en samfundsmæssig interesse, der klart overstiger hensynet til den eller de personer, der er optaget med skjult kamera, og at den nødvendige journalistiske dokumentation ikke eller kun meget vanskeligt kan skaffes på anden måde.

Pressenævnet finder, at det kan have samfundsmæssig interesse at belyse, om håndværkere og bygmestre m.v. har de faglige kvalifikationer, som de oplyser og tager sig betalt for at være i besiddelse af. Information om svendebreve og medlemskab af brancheforeninger kan som udgangspunkt tilvejebringes uden brug af skjult kamera. [K] gav imidlertid urigtige og vildledende oplysninger over for muldvarp A og B under den samtale, der blev optaget med skjult kamera. På den baggrund finder Pressenævnet ikke tilstrækkeligt grundlag for at kritisere, at TV 2 offentliggjorde de skjulte optagelser.

Århus

Pressenævnet finder, at [K] ikke er fremkommet med væsentlige klager over oplysningerne i udsendelsen og finder derfor ikke grundlag for at udtale kritik af TV 2, jf. i øvrigt det neden for anførte om forelæggelse og genmæle.

Randers

Pressenævnet finder det beklageligt, at TV 2 gav fejlagtigt indtryk af, at den eneste tegning, der var udarbejdet til brug for opførelsen af huset, var den i udsendelsen omtalte skitse. Da de øvrige tegninger efter Finn Zeuthens vurdering imidlertid var uden værdi, finder nævnet, at forholdet ikke i sig selv er tilstrækkeligt til, at der er grundlag for at udtale kritik.

På baggrund af syn- og skønserklæringen af 23. juli 2007 lægges det til grund, at skorstenen er lavere end vist på bygningstegningen, at der ikke er tilstrækkelig plads til en forskriftsmæssig fuge omkring vinduet, at døren på 1. sal er udført udadgående, selvom den på tegningen var vist

indadgående, samt at vinduerne på 1. sal skal fungere som redningsåbninger, men at disse er placeret for højt og derfor ikke opfylder de gældende krav.

Herefter – og under hensyn til det anførte neden for om forelæggelse og genmæle – finder Pressenævnet ikke grundlag for at udtale kritik af TV 2 for omtalen af Randers-byggeriet.

Forelæggelse og genmæle

Pressenævnet finder, at oplysningerne i udsendelsen kan være skadelige, krænkende eller virke agtelsesferringende for [K], og at oplysningerne derfor har skullet efterprøves, inden de blev bragt, først og fremmest ved forelæggelse for klager. [K] stillede som betingelse for at medvirke i et tv-interview, at spørgsmålene skulle udleveres på forhånd. På baggrund af mødet på Hotel Scandic og korrespondancen mellem klager og TV 2 må [K] have været bekendt med, at udsendelsen var kritisk over for hans faglige kvalifikationer og det udførte håndværksarbejde i Århus. Klager ønskede ikke at kommentere bebyggelsen i Randers på grund af den verserende sag, og klagers skriftlige kommentarer vedrørende terrassen i Århus blev sendt efter udløbet af tidsfristen og på et tidspunkt, hvor det ikke længere produktionsmæssigt var muligt at medtage disse. Det må i den forbindelse lægges til grund, at klager ved flere lejligheder har modtaget tilbud om at medvirke i et interview, men at han dels ikke har taget imod disse tilbud inden for rimelig tid dels har fremsat den betingelse, at han ville have spørgsmålene udleveret på forhånd.

Efter det anførte finder nævnet, at der ikke er grundlag for at udtale kritik af TV 2 for ikke i fornødent omfang at have givet klager mulighed for at få sine kommentarer medtaget i udsendelsen. Der er heller ikke grundlag for at kritisere TV 2 for ikke at have udvist tilstrækkelig kritik over for de kilder m.v., man har benyttet.

I medfør af medieansvarsloven § 36, stk. 1, skal en anmodning om genmæle i massemedierne over for oplysninger af faktisk karakter, som er egnet til at påføre nogen økonomisk eller anden skade af betydning, og som er blevet bragt i et massemedie, tages til følge, medmindre oplysningernes rigtighed er utvivlsom.

Som sagen foreligger påklaget finder nævnet, at der ikke er bragt faktisk forkerte oplysninger, som [K] har krav på et genmæle overfor.

[K] har klaget til Pressenævnet over en udsendelse på TV 2 den 20. november 2008, idet han mener, at god presseskik er tilsidesat. Klagen omfatter endvidere afslag på genmæle.

1 Sagsfremstilling

TV 2 sendte den 20. november 2008 udsendelsen ”*Klamphuggerne*”. Udsendelsen er kritisk over for håndværksarbejdet udført på et hus i Århus samt over for opførelsen af et hus i Randers. Arbejdet er udført af [K & A] ved [K].

Det omtales i udsendelsen, at et kollektiv i Århus-bebyggelsen har sparet 100.000 kroner sammen til at få udført håndværksarbejde af [K & A]. Kollektivet indgik alene en mundtlig aftale med [K & A]. I udsendelsen oplyser kollektivet, at de meddelte klager, at de havde 100.000 kroner til rådighed til udførelsen håndværksarbejderne. [K] sendte kollektivet en samlet regning på 132.000 kr., og der opstod i den forbindelse bl.a. tvist om, hvor meget arbejde, der var indeholdt i de 100.000 kroner. Endvidere fremgår bl.a. følgende af udsendelsen:

”[B] [beboer i kollektivet]: Og så på et tidspunkt, der siger han, der brækker han nok sin arm, og det er jo så der, vi ser ham nok ikke i syv måneder eller sådan. Men vi bliver ved med at ringe til ham, og han bliver ved med at udskyde det og skyde det over på det her gelænder [terrassens]...”

Speak: Der skal gå mere end et år efter, at byggeriet er gået i gang, før [K] kommer og sætter kollektivets gelænder op. I slutningen af juli i år skriver kollektivet et klagebrev til [K]. Her gør de opmærksom på, at de er stærkt utilfredse med byggeriet. Og kort tid efter dukker [K] op for at rette op på tingene. Men efter en dags arbejde forsvinder han igen, og efterfølgende sender han pludselig en regning på 47.000 kr.

...

Speak: Kollektivet har nu fået nok og opsiger [K].

Studievært: Det er nu næsten halvandet år siden, at de gav hinanden håndslag på tilbuddet, og byggeriet gik i gang. Et byggeri der endnu ikke er færdigt.

[C] [*beboer i kollektivet*]: Vi havde jo aldrig nogensinde forstillet os, at den ikke skulle være klar sommeren efter, han var gået i gang. Som er tilfældet nu her.

Speak: Ét er, at byggeriet ikke er færdigt. Noget andet er hvordan kvaliteten er i det byggeri der allerede er udført. For at få svar på det har vi allieret os med byggesagkyndig Finn Zeuthen. Han arbejder til daglig som arkitekt, er uafhængig byggesagkyndig, er rådgiver, sidder med i Ankenævnet for huseftersyn, underviser i bygningsteknologi og er ekspert i et utal af vurderingssager. Alt i alt har Finn Zeuthen mere end 40 års erfaring i at vurdere byggeprojekter. Og hvad byggeri angår, har Finn Zeuthen set det meste.

Studievært: Nå, Finn. Det var så det, der skulle være de unges helt nye flotte terrasse. Hvad siger du til det?

Finn Zeuthen: Ja, ny er den jo, men det med det flotte, det er mildt sagt.

Studievært: Men hvad er der egentlig galt med det her?

Finn Zeuthen: Der er stort set alt galt, hvad der kan blive galt. Den, der har lavet det her, har ikke vidst, hvad det skulle bruges til. Svejsearbejdet. Det er også. Det har ikke noget med svejsearbejde at gøre på sådan et rækværk, det vi ser her.”

I udsendelsen gennemgår Finn Zeuthen terrassen og giver en detaljeret gennemgang af en række håndværksmæssige forhold, der efter hans mening burde have været udført anderledes. Udsendelsen fortsætter:

”*Finn Zeuthen:* Nej, det er noget klamp det hele. Det er uafsluttet. Det er grimt lavet. Og det er forkert lavet. Nu skal du bare se her.

...

Studievært: Så fordi terrassegulvet her er dårligt lavet, så kan det faktisk ende med at gå ud over hele husmuren.

Finn Zeuthen: Ja. Det kan det. Det er kun et spørgsmål om tid. Det er ikke, *om* det kommer, det er, *når* det kommer. Nu skal jeg vise dig det der med vandproblemet...

Studievært: Så den [terrassens konstruktion] gør rigtig meget skade den her.

Finn Zeuthen: Så her beder vi om alle de ulykker, der kan ske. De sker her. Så det er helt forfærdeligt det her. Hele det her byggeri. Det er udtryk af, at man ikke har tænkt, overhovedet.

Studievært: Så Finn, hvis du kort skal opsummere, hvad der er galt ved dette her byggeprojekt, som de unge mennesker har fået lavet, hvad vil du så sige?

Finn Zeuthen: Så vil jeg sige, at for det første: Det æstetiske er helt forfærdeligt, det konstruktionsmæssige er forfærdeligt, og den største risiko ved konstruktionen her. Der er, at vi kan få vandindsivning gennem murværket, opfugtning af murværket, vandskader inde i huset.

Studievært: Så hvad vil du så anbefale at de unge mennesker gør nu?

Finn Zeuthen: Hvis de skal have drømmen opfyldt, så skal hele terrassen ned, konstruktionen underliggende skal laves, så der ikke siver vand ind i huset.

Studievært: De skal lave det hele forfra?

Finn Zeuthen: Helt forfra plus en udgift til nedrivning af det, der er lavet.

...

Speak: Mens håndværkerne begynder at rive terrassen ned, som [K] har lavet hos kollektivet, kigger vi nærmere på [K] og han firma [K & A]. I det lovpligtige CVR-register kan vi se, at [K & A] har eksisteret siden 2004 og beskæftiger sig med opførelser af bygninger. Firmaet har været medlem af [Dansk Byggeri og derved omfattet af] garantiordningen, men har meldt sig ud i december 2007. Via internetportalen ”anmeld-haandvaerker.dk” finder vi frem til flere, som har haft en dårlig oplevelse med [K & A].

...

Speak: I foråret 2005 brændte [D]s hus, og han fik penge af forsikringen til at bygge et nyt. Da han var kammerat og tidligere taxakollega med [K], var han helt tryk ved at lade [K & A] opføre sit nye hus.

[D] [tidligere ejer af huset i Randers]: Jeg har været kammerat med [K] i 13 år, så derfor var jeg helt sikker på, at han nok ville være den rigtige til at skulle bygge det.

Speak: [K] skal stå for hele byggeriet, og han kan også levere tegningerne til huset. [K] fortæller nemlig [D], at hans samarbejdspartner, [A], er arkitekt.

[D]: Mig og [K] vi lavede de skitser der, til tegningerne. Og så skulle hans onkel på Sjælland, [A], lave de endelige tegninger.

Studievært: [K] lover [D], at han kan få arkitekttegningerne i løbet af 14 dage.

[D]: Da den første måned var gået, så begyndte jeg da at ringe til ham og høre, om der snart skete noget. Jamen, de var i gang med at få lavet de tegninger. Der gik to måneder. Der gik tre måneder. Så bildte han mig ind, at hans søn havde overtegnet tegningerne, så han måtte til at starte forfra. Så der gik seks måneder, inden jeg havde nogen tegninger og kunne se nogenlunde, hvordan mit hus det ville komme til at se ud.

Studievært: Hvad tænkte du, da du fik dem der?

[D]: Jamen, jeg undrede mig lidt over, at man kan bygge et hus efter de tegninger her.

Studievært: Hvad så? Er huset så bygget ud fra det, man ser her [der ligger én skitse på bordet].

[D]: Ja, det er så. Der er ikke andre tegninger.

Studievært: Så han har bygget et hus ud fra denne ene tegning.

[D]: Det har han, ja.

Studievært: Hvad har du betalt for at få det her tegnet?

[D]: 52.000.

Studievært: 52.000 for det her stykke papir?

[D]: For det her stykke papir, ja. Men allerede dér begynder jeg at have lidt mistanke om, at det kommer nok ikke til helt at gå så gnidningsfrit det her, som jeg havde forventet.

Speak: Selvom [D] og [K] havde været venner gennem mange år, er [D] nu så bekymret, at han overvejer at stoppe projektet.

[D]: Jeg ville faktisk gerne have ham fyret på det tidspunkt eller slet ikke indgå nogen aftale med ham.

Speak: Derfor ansætter [D] en byggerådgiver, men [K] er allerede gået i gang med at støbe fundamentet, og derfor fortæller [D]s byggerådgiver, at det er for sent at stoppe entreprisen.

[D]: Da han først havde aftalen i hus, så var han sådan set fuldstændig ligeglad med, hvordan det hus det blev bygget, og hvor hurtigt det gik.

Speak: Trods byggerådgiver går byggeriet gentagne gange i stå, og når der bliver bygget, er det fyldt med fejl og mangler.

...

Speak: Efter halvandet år og et halvfærdigt hus kan [D] ikke klare mere. Han får sin advokat til at fyre [K].

...

Speak: [K] accepterer dog ikke, at [D] fyrer ham. I stedet lægger han sag an mod [D] og vil have resten af entreprisesummen på knap en halv million kroner. Det betyder, at [D] ikke tør købe noget nyt at bo i.

...

Speak: Da [K] er blevet fyret og har forladt byggeriet, beslutter [D] sig for at sælge det halvfærdige hus. Han finder en tømrer, som køber huset 'sombeset'.

...

Studievært: [D] har altså solgt sit hus til en tømrer som selv ville bygge huset færdigt, men det har vist været noget af en opgave, for huset er formentlig endnu ikke færdigbygget.

Studievært (ved huset): Hej [E], [giver hånd] Michelle. Jeg kan forstå, at du overtog [D]s hus, og der var en hel del fejl, som du dog har rettet en del op på nu.

[E], tømrer: Der var lidt misforståelser.

Studievært: Hvad var der galt?

[E]: Jamen, der var mange håndværksmæssige ting, der var lavet forkert. Skorsten for lav. Og vindueshuller, der ikke passede til vinduerne. Og døre, der går den forkerte vej. Der var mange ting. Ved en revne. Jo, jeg kan blive ved. 50 punkter.

[E] viser studieværten en vindueskarm, hvor tømreren oplyser, at der ikke er tilstrækkelig plads til at fuge rundt om (det oplyses, at [K] enten har lavet vindueshullet i forkert størrelse, eller har fået vinduet i forkert størrelse). Ovenlysvinduerne på husets første sal er ifølge tømreren isat for højt. Det medfører, at en person på studieværtens højde ikke kan nå op og åbne disse. [E] anfører, at vinduesproducenten, Velux, i sin vejledning anbefaler, at højden til vinduets håndtag er mellem 180 og 220 cm. Tømreren måler 230 cm. i dette hus. Af udsendelsen fremgår videre:

”*[E]:* De [Velux] har en beskrivelse, der følger med samtlige vinduer. At højden til håndtaget. Den skal være mellem 180 og 220. Hvis vi nu siger midt imellem. Det er to meter [[E] måler]. Der er 230. Her der må ikke være mere end 120 til den kant [den nederste kant af vinduet], fordi man skal reddes ud af det, hvis det brænder. Så alene der er det ulovligt.

Studievært: Skal du så lave det hele om?

[E]: Ja, dem skal jeg have lavet om. Næste år piller jeg taget afog sænker dem to sten. Det er et stort arbejde.

Studievært: Er du forskrækket over, at det er lavet på den måde af en håndværker?

[E]: Jamen, jeg er forskrækket over. Af en håndværker? Han er ikke håndværker.

Studievært: Du mener ikke, han er håndværker?

[E]: Han er ikke udlært, hverken det ene eller det andet.

Studievært: Hvorfor siger du det?

[E]: Jamen, fordi det er han ikke. Han er ikke udlært murer, tømrer, elektriker, smed eller noget som helst.

Studievært: Hvordan kan du sige det så sikkert?

[E]: Jamen, det ved jeg. Jeg kender manden. Nej, det gør jeg ikke. Det er forkert at sige, jeg kender ham, men jeg ved, hvem han er. Så det ved jeg.

Studievært: Interessant.

[E]: Det er jo der, filmen knækker. Han ved ikke, hvad han gør.

Studievært: [K] har altså også her efterladt sig en ordentlig omgang byggesjusk, og samtidig er spørgsmålet stadig, om de her arkitekttegninger i virkeligheden er ægte.

Speak: Vi har bedt arkitekt Finn Zeuthen om at se nærmere på tegningen her.

Finn Zeuthen: Det er ren amatørarbejde det her. Det har ikke noget med en arkitekt- eller ingeniørtegning at gøre overhovedet. Intet med det at gøre. Det er noget fritidsarbejde det her. Én mener, at [han] kan og har lavet det. Og han pådrager [påtager]sig jo i virkeligheden et kæmpeansvar ved at rådgive på den her måde. Den er helt uanvendelig. Fuldstændig.

Studievært: Men altså Finn. Der er jo altså en masse mål, og der er tegnet ruminddelinger og sådan noget.

Finn Zeuthen: Ja, det er der, men det er altså ikke sådan, man laver konstruktionstegninger. Tag snittet for eksempel. Der er ingen oplysninger om noget som helst. Ikke engang isoleringstype eller højder eller noget som helst nogen steder [af tegningen fremgår mål]. Vinkel på taget er der ikke engang. Vi har ingenting simpelthen.

Studievært: Så bygger man ud fra det her, så skal det næsten gå galt?

Finn Zeuthen: Så går det med garanti galt.

Studievært: Hvis jeg nu fortæller dig, at [D] har givet 52.000 for at få lavet det her. Hvad siger du så?

Finn Zeuthen: Det vil jeg kalde rent bedrageri. Ganske enkelt.

Speak: Finn Zeuthen siger altså, at tegningerne er det rene amatørarbejde. Men [K] påstår over for [D], at det er en arkitekt ved navn [A], som har lavet tegningen. [A] skulle angiveligt være [K]s onkel og bo på Sjælland. Vi har fundet frem til den [A], som lægger navn til firmaet [K & A] og har vist ham [D]s tegning. Han er 83 år og uddannet kortgrafiker. Han ønsker ikke at udtale sig til kamera, men siger til os, at han ikke har tegnet tegningen. Ifølge [A] er det derfor ikke rigtigt, når [K] fortæller [D], at [A] er arkitekt og har tegnet [D]s tegning.

...

Speak: Vi ved, at [K] præsenterer sig som murer. Men når vi leder i det register, hvor alle murer med svendebrev burde stå, er han ikke at finde. [K & A] er stadig et aktivt firma, derfor prøver vi at kontakte dem.

Studievært: Vi har lige fået en aftale i stand med [K] for at finde ud af, hvad det egentlig er han går og lover sine kunder, når han møder dem.

Speak: [K] er inviteret hertil [et hus] for at komme og give et uforpligtende tilbud på at lave en tilbygning med fladt tag i en eksisterende udestue. Vi vil undersøge, hvad han fortæller sine kunder, og om han stadig siger ”ja” til at påtage sig så stor en opgave. Trods det, at tidligere store byggeprojekter er gået galt for ham. [K] ved ikke, at vi har sat skjult kamera op i udestuen. På den måde kan vi dokumentere, hvad han fortæller os.

[K] (skjult kamera): Er det Tina?

Tina, muldvarp A: Ja, det er det.

Speak: Samtidig har vi inviteret Finn Zeuthen til at se optagelserne [studieværten og Finn Zeuthen sidder i et andet værelse og ser/kommenterer optagelserne].

Muldvarp A: Er det dig, der ville komme og lave det eller?

[K]: Ja, det ville det være.

Muldvarp A: Ja.

Unavngiven, muldvarp B: Har du et stort firma? Vi har jo lige fundet dig på nettet. Jeg er lidt nysgerrig.

[K]: Det har det været for mig i hvert fald. Jeg stolede for meget på folk, da det gik rigtig voldsomt til, og der fik jeg lavet for meget, som jeg ikke var tilfreds med. Det var nogle kunder heller ikke. Og det ville ødelægge min forretning.

Finn Zeuthen: Det var ikke godt. Der erkendte han faktisk, at han har lavet noget skidt. Det var kunderne ikke helt tilfredse med. Nej, det må man nok sige. Det, han har lavet, er fuldstændig ubrugeligt.

Studievært: Men han siger jo, at det er fordi, at han havde et stort firma dengang.

Finn Zeuthen: Det er ikke nogen undskyldning. Det er heller ikke nogen forklaring. Størrelsen er ikke. Det er heller ikke nogen forklaring.

Muldvarp A: Hvad er din baggrund?

[K]: Murer og tømrer.

Muldvarp A: Både murer og tømrer? Perfekt.

Finn Zeuthen: Hvad er din baggrund? Det er murer og tømrer. Allerede dér skal der altså blinke nogle lamper.

Studievært: Hvorfor det?

Finn Zeuthen: Det kan man ikke både være. Det kan man godt, men det har jeg aldrig hørt om det. Han er både murer og tømrer. Man kan være [udlært i] et håndværksfag, og så kan man være [udlært i et] teknikerfag bagefter.

Muldvarp A: Er du medlem af Byg Garanti?

[K]: Ja.

Muldvarp A: Det er du. Fint.

Speak: Vi har tidligere fundet ud af, at [K] har meldt sig ud af Byg Garantiordningen, så her lyver han direkte over for vores muldvarpepar. Nu spørger vi [K], om vi skal have en arkitekt til at tegne den kommende tilbygning, eller om det er noget, [K & A] kan ordne.

Muldvarp A: Kan du lave det uden, eller skal vi tegne noget eller hvordan?

[K]: Det kan vi godt lave til jer.

Finn Zeuthen: Nu går han altså ud og rådgiver bygherren til, at det ikke er nødvendigt at ansætte en, der har forstand på det til at lave dette her. Det skal han nok tage hånd om. Det er jo starten til en katastrofe, det her.

Speak: Nu tester vi, om [K] ved, hvordan man laver et fladt tag svarende til kollektivets terrasse.

Muldvarp A: Er det helt dumt, det der med flade tage?

[K]: Det skal bare laves ordentligt.

Muldvarp A: Og du kan gøre det ordentligt?

[K]: Jeg kan godt lave et faldt tag ordentligt.

Muldvarp B: Der skal vel være noget hæld, ikke?

[K]: Ja, det skal der. Men der tager du jo så og lægger en kile den anden vej, når du skal lave din bund til terrassen. Så tager du en kile, der er høj foruden og lav i den anden ende. Og så bare et fladt tag på.

Finn Zeuthen. Det lyder meget troværdigt alt sammen. Det lyder meget professionelt, men når man så ser, hvad der er lavet, og hvad han har lavet, så er der slet ikke lavet noget af det, han står og siger her.

Finn Zeuthen (klip fra terrassen i kollektivet i Århus): Der går vandet for det første den forkerte vej. Der er ingen kileliste, der er ingenting. Der er lagt bare direkte oven på en gammel belægning.

Finn Zeuthen (tilbage i værelset): Så han opfylder slet ikke det han selv står og prædiker her.

Speak: Efter knap en time afslutter vi mødet med [K]. Nu klogere på hvad han lover sine kunder.

Speak: [K]s besøg hos vores muldvarpepar dokumenterer altså, at han lyver om sit medlemskab Byg Garantiordningen. Han siger også, at han både er murer og tømrer, hvilket heller ikke er sandt. Han giver os også indtryk af, at han godt ved, hvordan man lægger et fladt tag, og hvordan man får vandet ledt væk fra en vandret overflade. Spørgsmålet er så bare, hvorfor han har efterladt sig en ordentlig omgang klamp både hos kollektivet i Århus og hos [D] i Randers.

...

Studievært: Det er to uger siden, vi sidst så [K]. Nu skal vi mødes med ham igen her på et hotel i Randers. Lige om lidt banker [K] på døren herude. Han tror, han skal lave en færdig aftale med vores muldvarpepar. I virkeligheden vil jeg lige om lidt komme ud for at stille ham en række kritiske spørgsmål. Bl.a. om det byggeri han har lavet hos de unge i kollektivet i Århus og hos [D].

Studievært: Hej [K], jeg hedder Michelle Bellaiche. Jeg kommer fra TV 2. Jeg har et par spørgsmål. Jeg kommer i virkeligheden på vegne af kollektivet i Århus, de unge mennesker som du har lavet denne her terrasse for. Og så vil jeg høre, hvor tilfreds du egentlig selv er med den terrasse, du har lavet der.

[K]: Hvor tilfreds jeg selv er? Jeg er tilfreds, hvis du aftaler et møde hos mig. Så vil det være noget andet.

Studievært: Jeg vil bare høre, om du ikke vil svare på et par spørgsmål, fordi de her mennesker, de har jo brugt hele deres SU-opsparing på at få lavet den her terrasse, som vi har haft en byggesagkyndig ude at se på. Og det hele skal faktisk laves om. Faktisk så skal de nu have en merudgift, fordi at terrassen skal rives ned igen.

[K]: Skal den det?

Studievært: Det var du ikke klar, eller hvad?

[K]: Nej, det var jeg ikke.

Studievært: Det er jo sådan, at det fald, du har lavet. Det gør, at vandet det plasker ind under brædderne, og samtidig så vælter det ned på muren, så det risikerer at skade hele huset. [[K] er på vej ud ad døren. Studieværten går efter.] Har du tænkt at betale pengene tilbage? Vil du betale penge tilbage? Det er jo unge mennesker, der sparet op for at få lavet sådan en terrasse her.

[K]: Det mener jeg så ikke, det er. Men som jeg siger: Lav en aftale.

Studievært: Vil du ikke svare på, om du vil betale pengene tilbage.

[K]: Nej, det vil jeg ikke.

Studievært: Er du overhovedet håndværker?

[K]: Ja.

Studievært: Du er uddannet murer, eller hvordan? De er jo ikke de eneste, du er kommet til at lave noget klamphuggeri for. Hvad med din ven [D]? Ham har du bygget et helt hus for. Hvor der også er flere fejl på. Hvordan er din samvittighed med det? Hvem er dét [A] er, som skulle have tegnet en arkitekttegning, som [D] har betalt 52.000 for? Hvem er han?

[K]: Jeg har svaret dig, Michelle.

Studievært: Jamen, hvad er svaret? Der er jo mange mennesker, der gerne vil have svar. Hvis jeg ringer til dig og får en aftale, vil du så svare på spørgsmålene?

[K]: Jeg vil i hvert fald overveje at svare lidt bedre, end jeg har gjort lige nu.

Studievært: Hvorfor vil du så ikke sætte dig ned og så svare på spørgsmålene stille og roligt. Det er jo det samme.

[K]: Det ligesom jer. Jeg kan meget godt lide at være forberedt.

Studievært: Det har du da også mulighed for. Vi kan jo sagtens lave en aftale. Men du kunne jo også sætte dig ind og svare på spørgsmålene nu.

[K]: Det kunne jeg.

Studievært: Hvorfor gør du det så ikke? [[K] venter ind i elevatoren, og døren går i] Det var jo ikke særlig mange svar, jeg kunne få ud af [K]. Vi fik hverken svar på, om han har tænkt sig at betale pengene tilbage, eller hvor god samvittighed, han har ved det håndværk, han har lavet. I virkeligheden har han ikke lyst til at svare på noget som helst. Det kan jo være, at han vil svare, hvis vi laver en aftale, som han siger. Hvis jeg ringer til ham. Det vil jeg så prøve at gøre.

Telefonsvarer: Du har ringet til [K & A]. Det er desværre telefonsvarereren, du har fået fat i, men indtal venligst.

Speak: Vi prøver at ringe til [K] for at lave en aftale om et interview, men han tager ikke telefonen og ringer heller aldrig tilbage. Efterfølgende skriver vi et brev til [K] med tilbud om et interview. [K] svarer tilbage, at han mener, at terrassebyggeriet er færdigt, og at kollektivet skylder ham penge. [D]s sag kommenterer han slet ikke, og han tager aldrig imod muligheden for at stille op til et egentlig interview.”

Af en syn- og skønserklæring af 23. juli 2007 vedrørende [D]s hus i Randers fremgår det, at arbejderne er mangelfulde, og at der skal bekostes udgifter for at udbedre manglerne. Af erklæringen fremgår blandt andet følgende:

”Udvendigt

1.

Skønsmanden bedes oplyse, om skorstenens højde afviger fra højde i henhold til bygningstegningen.

Svar:

Skorstenen er lavere end bygningstegningerne angiver.

...

6.

Skønsmanden bedes oplyse, hvorvidt der er fejl ved vinduet i arbejdsværelset i form af, at stolpedimensionering afviger fra de øvrige vinduer, og at der ikke er plads til at fuge rundt om vinduet.

Svar:

Vinduet passer ikke til murhullet, og der er foretaget tildanning af vinduets yderkarm, for at vinduet kan være i hullet. Der er ikke plads til en forskriftsmæssig fuge omkring vinduet.

6a.

Såfremt spørgsmålet besvares bekræftende bedes skønsmanden oplyse, hvordan forholdet kan udbedres samt anslå omkostningerne hertil.

Svar:

Nyt vindue, der passer til murhullet monteres. Omkostningerne hertil vil skønsmæssigt andrage kr. 10.000,-

...

8.

Skønsmanden bedes oplyse, hvorvidt der er fejl ved dobbeltdøren på første sal, henset til om den vender korrekt i forhold til bygningstegningen.

Svar:

Døren er på tegningerne vist som indadgående, men er udført som udadgående.

8a.

Såfremt spørgsmålet besvares bekræftende bedes skønsmanden oplyse, hvordan forholdet kan udbedres samt anslå omkostningerne hertil.

Svar:

Ny indadgående dør monteres. Omkostningerne hertil vil skønsmæssigt andrage 5.000 kr.

...

Indvendigt i huset

16.

Skønsmanden bedes oplyse, om der er fejl ved monteringen af samtlige Velux-vinduerne i loftrummet henset til om vinduerne er monteret i forkert højde i forhold til almindelig god håndværksmæssig skik og gældende forskrifter herfor.

Svar:

Ovenlysvinduerne, der skal fungere som redningsåbninger, må højst placeres 1,2 meter over gulvet til vinduets underkarm. Den optimale placering er i henhold til producenten 0,9 meter over gulvet...

Vinduerne er placeret med underkarm 1,3 meter over gulv, og opfylder således ikke kravet til redningsåbning.

...

Skønsmanden vurderer overordnet, at der i forhold til tegninger og materialebeskrivelsen, mangler ca. 30 % i forhold til entreprisekontraktens beløb.

Supplerende skønstema af 13. februar 2007:

...

Spørgsmål B:

I det omfang spørgsmål 1-30 besvares bekræftende bedes skønsmanden for hvert spørgsmål oplyse, om der er tale om fejl, der kunne være rettet/afhjulpet i forbindelse med færdiggørelsen af byggeriet.

Svar:

Både de anførte fejl og den manglende færdiggørelse kunne være rettet/afhjulpet, ved en færdiggørelse af arbejdet.

Spørgsmålet C:

1. I relation til skønsmandens besvarelse af spørgsmål 1, bedes skønsmanden supplerende oplyse, om den opførte skorsten opfylder gældende lovkrav.

Svar:

I det gældende bygningsreglement, er der ikke som førhen, krav til skorstenshøjden. Dog skal det sikres, at der er ordentligt ”træk” i skorstenen, og dette gøres bedst, ved at føre skorstenen op over rygningen.

2. Skønsmanden bedes endvidere besvare, om de som bilag 4 fremlagte bygningstegninger har en sædvanlig specifikationsgrad i forhold til tegninger til brug for et byggeri af den pågældende størrelse.

Svar:

Bygningstegningen står noget tilbage vedr. specifikationsgrad og oplysningsgrad.”

Dansk Byggeri har ved e-mail af 16. marts 2009 til TV 2 oplyst, at [K & A] alene har været medlem af Dansk Byggeri i perioden fra den 1. oktober 2005 til den 31. december 2007.

TV 2 gjorde ved brev af 19. marts 2009 [K] opmærksom på, at mediet hverken kunne konstatere, hvilke faktiske oplysninger han ønskede genmæle over for, eller ”hvordan et genmæle eventuelt måtte lyde”.

2 Parternes synspunkter

2.1 [K]s synspunkter

[K] har anført, at han uretmæssigt blev udsat for brug af skjult kamera og en overrumplende tv-optagelse på Hotel Scandic. Han har hverken svendebrev som tømrer eller murer, men fungerer som bygmester. Når det er påkrævet, ansætter han personale med de fornødne faglige kvalifikationer (ved større arbejder

eller pga. lovkrav). Årsagen til, at han ikke var medlem af Dansk Byggeri (og dermed Byg Garantiordningen), var en restance. Dansk Byggeri har nu opsagt hans medlemskab.

[K] har videre anført, at udsendelsen indeholder en række faktiske fejl og har navnlig anført følgende til de to byggesager:

Århus

Terrassen blev opført over en periode over ti måneder, hvor andre arbejder også blev udført. For at holde omkostningerne nede havde [K] påtaget sig opgaven med at fremstille rækværket/gelænderet, men pga. sygehusbesøg og problemer med galvaniseringen, blev leveringstiden lang.

Randers

[K] har gjort opmærksom på, at [E] har købt [D]s hus 'som beset', og han var således bekendt med, at han overtog et mangelfuldt hus. Til huset er der ud over det tegningsudkast, der blev vist i udsendelsen, udarbejdet materialebeskrivelser med fulde specifikationer over samtlige rum. Tegningerne er gentagne gange ændret på [D]s foranledning, og der er således ikke betalt 52.000 kroner alene for det fremviste udkast.

Selv om støbning af fundamentet var påbegyndt, var det muligt at standse byggeriet. Henvisningen til rådgiverens vurdering kan kun efterlade seerne det indtryk, at [K] har frataget [D] muligheden for indflydelse på byggeriet. Der var ikke indgået byggekontrakt på dette tidspunkt. Forsinkelserne skyldtes bl.a., at ansøgninger til kommunen ikke blev indsendt, og at rater ikke blev betalt.

Skorstenen er ifølge bygningsreglementet lovlige, men vil på klagers bekostning blive forhøjet til over tagryggen. Vindueskarmen er tildannet i samråd med fabrikanten, og dennes garanti er stadig gældende. Velux-vinduerne er ikke af den type, der skal godkendes som flugtveje og er heller ikke beregnet hertil. Tilknyttet flugtvej er en dobbeltdør i gavlen. Døren er en fejlleverance (udadgående). I ventetiden (på den indadgående dør) er den udadgående dør midlertidigt monteret.

[D] har uretmæssigt hævet entreprisekontrakten. Når kontrakten hæves i utide, vil midlertidige montager fremstå som fejl/mangler. Syn- og skønserklæringen bekræfter, at samtlige mangler kunne have været udfærdiget korrekt inden det aftalte tidspunkt for afleveringsforretningens gennemførelse. Der er ikke korrekt, at der er fremsat krav om den fulde entreprisensum. Kravet vedrører alene det udførte arbejde.

Forelæggelse og gemmelse

TV 2 har alene baseret udsendelsen på modpartens synspunkter og ikke forholdt sig kritisk hertil, selv om der verserer en byggeankenævns sag med [D] som modpart. TV 2 har slet ikke været interesseret i at bringe klagers kommentarer.

Han har sendt følgende kronologiske beskrivelse af kontakten mellem ham og TV 2:

13. oktober 2008: Møder op ved en 'kunde' (muldvarp A og B).

27. oktober 2008: Overrumles af tv-hold på Hotel Scandic.

28. oktober 2008: Modtager brev fra TV 2, hvori mediet kritiserer klager for mangelfuldt byggearbejde og henviser til arbejdet i Århus. Tilbydes interview med acceptfrist 5. november 2008 kl. 12.00.

3. november 2008: Skriftlig redegørelse vedrørende klagers virksomhed generelt sendes til TV 2. Beder i den forbindelse TV 2 specificere, hvori byggefejlene består.

12. november 2008: TV 2 angiver følgende fejl (uden angivelse af kunders navne): Underlag terrasse, konstruktion trappe og gelænder, trussel om melding til RKI samt manglende udførsel af opgave, f.eks. skorsten. Tilbydes interview til kamera senest dagen efter.

13. november 2008: Klager gør indsigelse mod den korte svarfrist.

14. november 2008: Tilbydes igen interview til kamera i weekenden (15.-16. november 2008). Svarfrist kl. 15.00 samme dag. [K] meddeler, dels at han gerne deltager i et interview under forudsætning af, at han

modtager spørgsmålene på forhånd, dels at han ikke har mulighed for at stille op den kommende weekend. TV 2 oplyser, at programmet er færdigredigeret, og at kravet om at få alle spørgsmålene på forhånd ikke kan efterkommes. Der indrømmes en sidste mulighed for interview mandag den 17. november 2008 kl. 11.00.

15. november 2008: TV 2 rykker for svar vedrørende deltagelse i et interview. Svarfrist dagen derpå kl. 12.00.

16. november 2008: TV 2 opfatter den manglende tilbagemelding (på mails og telefoniske henvendelser) som et afslag på at medvirke.

17. november 2008: Klager oplyser, at han har mulighed for at deltage i et interview den 19. november 2008 under forudsætning af at få spørgsmålene skriftligt forinden.

18. november 2008: TV 2 oplyser, at udsendelsen er færdigredigeret. Mediet oplister otte spørgsmål, som klager kan besvare skriftligt og som muligvis kan refereres i udsendelsen. Spørgsmålene omhandler byggesagerne i Århus og Randers, klagers faglige kompetencer og byggegarantier.

20. november 2008: Fem af spørgsmålene besvares. Tre spørgsmål vedrører den verserende sag mod [D] og besvares ikke. TV 2 oplyser, at det ikke er muligt at medtage klagers kommentarer.

Klager har hertil anført, at det efter optagelserne foretaget med skjult kamera og aftalen på hotellet var naivt at tro, at et interview ville blive objektivt. Han afslog et tilbud om at få lagt sine kommentarer på mediets hjemmeside, da det ville være værdiløst i forhold til den skade, som tv-udsendelsen havde påført.

Klager har herudover anført, at han er berettiget til at få bragt et genmæle vedrørende de ukorrekte oplysninger.

2.2 TV 2's synspunkter

TV 2 har anført, at der blev foretaget optagelser med skjult kamera for at dokumentere, hvordan [K] præsenterer sine håndværksmæssige kvalifikationer. Optagelserne var nødvendige for at give et realistisk billede af klagers rådgivning, herunder at han fortsatte med at byde på projekter. Han oplyste fejlagtigt, at han er både murer og tømrer samt medlem af Dansk Byg. Endelig påtog han sig at lave tegninger, som han var kvalificeret til. Hans faglige aktiviteter kan være til skade for boligejere.

Til de to byggesager har TV 2 anført følgende:

Århus

Det tog [K] et år at bygge en terrasse. TV 2 er bekendt med, at der er udført andre arbejder end terrassen. Det ændrer dog ikke ved, at klager indvilligede i at lave terrassen, skorstenen og andre småting for 100.000 kroner, men nu har faktureret kollegiet for 132.000 kroner. Ifølge Finn Zeuthen vil fejlkonstruktionerne bevirke, at husets og garagens facademure vil blive opfugtet med fugt- og frostskafer.

Randers

Det er ikke afprøvet ved retssag, om kontrakten er uretmæssigt hævet. Det oplyses, at der er en verserende sag mod [D]. Sagen er varslet for to år siden (21. december 2006), uden at der er sket yderligere siden. [K] har krævet betaling for den fulde entreprise, selvom denne ikke er udført. Det påstås ikke i programmet, at det er [K], der siger, at det er for sent at stoppe byggeriet, eller at han er eneårsag til forsinkelserne.

Det er korrekt, at der også er udfærdiget en materialebeskrivelse. Finn Zeuthen beskriver den således: ”Den er fuldkommen uanvendelig, idet bygmesteren i afsnittet ’Supplerende oplysninger’ tager forbehold for anvendelse af det beskrevne. Den ligner en kortfattet liste som bilag til et tilbud. Anslået værdi: Kr. 00. Anslået timeforbrug: 3 timer.” På tegningen er anført nogle koteanvisninger, men de omtalte højdemål mangler. Såfremt tegningen er påtænkt som arbejdstegning, mangler stort set alle øvrige oplysninger som konstruktioner, isoleringsangivelser, facader mv.

For at en skorsten kan være velfungerende, må toppen af skorstenen ikke være under tagryggen. Skorstenen er 80 cm under rygningen, ligesom den er opført lavere end anført på tegningen fra [K & A]. Vinduerne er ikke monteret i overensstemmelse med Velux' anbefalinger, og flugtmuligheden gennem den franske altandør kan ikke lade sig gøre, idet dørene er udadgående og ikke kan åbnes pga. et udvendigt rækværk monteret direkte på dørkarmen.

Forelæggelse og genmæle

[K] blev på hotelværelset spurgt om kritikpunkterne, men ønskede ikke at svare på spørgsmålene og udbad sig forberedelsestid. Han har ikke trods gentagne anmodninger ønsket at stille op til et tv-interview, selvom han var bekendt med de konkrete emner, som hans kommentarer ønskedes til. I overensstemmelse med almindelig journalistisk praksis, ønskede TV 2 ikke at udlevere spørgsmålene på forhånd, men henviste til beskrivelsen af den konkrete kritik mod ham. Da fristen den 17. november 2008 kl. 11.00 udløb, var det af produktionsgrunde ikke længere muligt at foretage et tv-interview. Han blev derfor tilbudt at komme med en skriftlig version af sagen, dog senest dagen før udsendelsen. 2 ½ time før programmets udsendelse den 20. november 2008 sendte klager en mail. Det er langt over deadline, og på dette tidspunkt var det ikke muligt at nå at få svarene med i udsendelsen. Konfrontationen på hotellet blev medtaget, da klager ikke ønskede at stille op til et almindeligt interview. De kritikpunkter, der fremkommer i udsendelsen, er forsøgt efterprøvet og behandlet kritisk. TV 2 havde gerne hørt klagers side af sagen.

Efter programmet blev [K] kontaktet med et tilbud om at få lagt svarene ud på TV 2's hjemmeside. Dette tilbud ønskede han ikke at gøre brug af.

Det er ikke lykkedes at konstatere, hvilke faktiske oplysninger der ønskes genmæle overfor. Udsendelsen indeholder imidlertid ikke urigtige faktiske oplysninger, men derimod vurderende udtalelser, som vil kunne anskues på mere end én måde. TV 2 har på denne baggrund afvist at bringe et genmæle.

3 Pressenævnets begrundelse og afgørelse:

I sagens behandling har følgende nævnsmedlemmer deltaget:

Thomas Rørdam, Jan Kristensen, Lene Sarup og John Meinert Jakobsen.

Skjult kamera

Vedrørende optagelserne foretaget med skjult kamera bemærker Pressenævnet, at det som udgangspunkt er betænkeligt at bringe oplysninger indhentet med skjult kamera, uden at efterfølgende samtykke er tilvejebragt. En sådan fremgangsmåde kan kun være berettiget efter en nøje afvejning af den samfundsmæssige interesse i forhold til den enkeltes krav på beskyttelse. Såfremt der ikke er indhentet et efterfølgende samtykke til offentliggørelse af optagelserne følger det af nævnets praksis, at offentliggørelsen skal tjene en samfundsmæssig interesse, der klart overstiger hensynet til den eller de personer, der er optaget med skjult kamera, og at den nødvendige journalistiske dokumentation ikke eller kun meget vanskeligt kan skaffes på anden måde. Pressenævnet finder, at det kan have samfundsmæssig interesse at belyse, om håndværkere og bygmestre m.v. har de faglige kvalifikationer, som de oplyser og tager sig betalt for at være i besiddelse af. Information om svendebreve og medlemskab af brancheforeninger kan som udgangspunkt tilvejebringes uden brug af skjult kamera. [K] gav imidlertid urigtige og vildledende oplysninger over for muldvarp A og B under den samtale, der blev optaget med skjult kamera. På den baggrund finder Pressenævnet ikke tilstrækkeligt grundlag for at kritisere, at TV 2 offentliggjorde de skjulte optagelser.

Århus

Pressenævnet finder, at [K] ikke er fremkommet med væsentlige klager over oplysningerne i udsendelsen og finder derfor ikke grundlag for at udtale kritik af TV 2, jf. i øvrigt det neden for anførte om forelæggelse og genmæle.

Randers

Pressenævnet finder det beklageligt, at TV 2 gav fejlagtigt gav indtryk af, at den eneste tegning, der var udarbejdet til brug for opførelsen af huset, var den i udsendelsen omtalte skitse. Da de øvrige tegninger efter Finn Zeuthens vurdering imidlertid var uden værdi, finder nævnet, at forholdet ikke i sig selv er tilstrækkeligt til, at der er grundlag for at udtale kritik.

På baggrund af syn- og skønserklæringen af 23. juli 2007 lægges det til grund, at skorstenen er lavere end vist på bygningstegningen, at der ikke er tilstrækkelig plads til en forskriftsmæssig fuge omkring vinduet, at døren på 1. sal er udført udadgående, selvom den på tegningen var vist indadgående, samt at vinduerne på 1. sal skal fungere som redningsåbninger, men at disse er placeret for højt og derfor ikke opfylder de gældende krav.

Herefter – og under hensyn til det anførte neden for om forelæggelse og genmæle – finder Pressenævnet ikke grundlag for at udtale kritik af TV 2 for omtalen af Randers-byggeriet.

Forelæggelse og genmæle

Pressenævnet finder, at oplysningerne i udsendelsen kan være skadelige, krænkende eller virke agtelsesforringende for [K], og at oplysningerne derfor har skullet efterprøves, inden de blev bragt, først og fremmest ved forelæggelse for klager. [K] stillede som betingelse for at medvirke i et tv-interview, at spørgsmålene skulle udleveres på forhånd. På baggrund af mødet på Hotel Scandic og korrespondancen mellem klager og TV 2 må [K] have været bekendt med, at udsendelsen var kritisk over for hans faglige kvalifikationer og det udførte håndværksarbejde i Århus. Klager ønskede ikke at kommentere bebyggelsen i Randers på grund af den verserende sag, og klagers skriftlige kommentarer vedrørende terrassen i Århus blev sendt efter udløbet af tidsfristen og på et tidspunkt, hvor det ikke længere produktionsmæssigt var muligt at medtage disse. Det må i den forbindelse lægges til grund, at klager ved flere lejligheder har modtaget tilbud om at medvirke i et interview, men at han dels ikke har taget imod disse tilbud inden for rimelig tid dels har fremsat den betingelse, at han ville have spørgsmålene udleveret på forhånd.

Efter det anførte finder nævnet, at der ikke er grundlag for at udtale kritik af TV 2 for ikke i fornødent omfang at have givet klager mulighed for at få sine kommentarer medtaget i udsendelsen. Der er heller ikke grundlag for at kritisere TV 2 for ikke at have udvist tilstrækkelig kritik over for de kilder m.v., man har benyttet.

I medfør af medieansvarsloven § 36, stk. 1, skal en anmodning om genmæle i massemedierne over for oplysninger af faktisk karakter, som er egnet til at påføre nogen økonomisk eller anden skade af betydning, og som er blevet bragt i et massemedie, tages til følge, medmindre oplysningernes rigtighed er utvivlsom.

Som sagen foreligger påklaget finder nævnet, at der ikke er bragt faktisk forkerte oplysninger, som [K] har krav på et genmæle overfor.

Afgjort den 21. april 2009